

Adéla Matasová

Každý někdy přísaháme, 2020–2021, video instalace
délka: 1 minuta 40 sekund (2×)

Zdvojená video instalace nese název *Každý někdy přísaháme*, ale stejně tak by se mohla jmenovat *Mezičas*, protože v něm se to všechno odehrává.

Téma rukou prochází mou prací tak trochu podprahově. Vždycky se během let někde vynoří jako důležitá součást toho kterého záměru. Když jsem přibližně před 10 lety – okouzlená řeckými olivovými háji a irskou oblačnou krajinou – začala pracovat s velkoplošnými fotografiemi zachycujícími osobní performanci, byl to nezávazný a osvobozující úlet do neznáma, přesto se v mé práci začalo něco proměňovat. Pohyb, který byl součástí téměř každé mé realizace, se najednou osvobodil od strohého abstrahování a stal se pohybem živoucím. Proto důležitým momentem projekce mého současného performativního videa je právě využití energie mých vlastních rukou. Celý filmový záznam je v prostoru orientovaný do rohu místnosti, odkud přichází děj, a rozprostírá se do dvou sedmimetrových stěn. Napětí synchronně se objevujících rukou vychází tedy ze středu tajemného bodu nula. Guma zachycená na konečcích prstů ruky táhne pomalu se zvětšující trojúhelník – vzdáleně připomínající vlajku – a prochází všemi fázemi namáhavé cesty. Synchronním pohybem rukou se trojúhelník proměňuje do geometrického tvaru kosočtverce, teprve v této oblasti záznamu dochází k jakémusi dialogu obou stran, tak aby nakonec ve své individualitě (svojství) konečně sdílely společný úděl. Ve vrcholné chvíli gradujícího napětí obě gumy prasknou, a to v momentě, kdy ruce mizí z plátna do neznáma. Trochu pozměněná situace filmových záběrů se na dvou plochách místnosti opakuje do nekonečna. Výpovědi se nabízí samozřejmě víc. Neopominutelnou součástí celého záměru je hudební složka, zvuková stopa, připomínající průtok krve v řečišti žil.

Každá inspirace k realizaci má svůj příběh. Jedním z takových impulzů byla složitá celkově neutěšená politická, sociální, ale i globální situace, která se v poslední době přiostrhovala a stále se přiostrhuje. Zármutek nad postupnou ztrátou směřování k duchovním, humanistickým hodnotám, které jsme měli od počátku 90. let tak dobře nastavené a které jsme promarnili. Připomněla jsem si fotografii, kterou jsem tenkrát v revolučním roce 89, dostala darem. Byla na ní zachycena situace, jak všichni lidé jako jeden muž stojíme v sychravém listopadovém nevlídném počasí na Letenské pláni, obráceni čelem k tribunám. Popadává sníh a nedohledné pole zdvižených rukou přísahá. Tento zhmotnělý diapozitiv zůstal někde v mé mezi paměti jako doklad možné lidské sounáležitosti. Jak rychle se věci změnily, jako by v globálu neměly naději na dlouhodobější dějinné trvání. Jsou situace, které se dotýkají osobně každého člověka. Tak se jenom ptám, kolikrát jsme každý z nás ve svém životě přísahali s vírou a nadějí v neotřesitelnou pravdu?

Daniel Hanzlík

Eclipsis, 2020–2021, projekce v reálném čase

Koncepční řešení *Eclipsis* vychází z principu slunečních hodin a odkazuje na původní technologii měření času. Ústředním motivem je objekt Slunce, který je symbolicky zpřítomněn žlutou barvou projektovaného světla. Videoinstalaci tvoří projekce žlutého čtverce s ukazatelem a jeho digitálně simulovaným vrženým stínem. Projekce obrazu se jeví jako zdánlivě statická. Plynulost změny je téměř nepatrná, ale přesto dynamická. Koresponduje se skutečnou rychlostí zdánlivého pohybu Slunce po obloze. Výpočet momentální pozice Slunce probíhá v programu počítače v reálném čase. Videoinstalace předkládá vizualizaci času, která je simultánní a synchronizovaná s lokálním časem v místě projekce.

Digitálními nástroji simulujeme procesy panující v našem světě, ověřujeme hypotézy, projektujeme utopické vize a prostřednictvím jejich fikčních obrazů si utváříme představy a artikulujeme myšlenková schémata. V případě simulace principu slunečních hodin odkazují přímo k procesům reálného světa. Digitální technologií předkládám obraz mající původ v reálném světě, kterým se snažím podržet vztah k prožitku a současně vyvolat emoci s ním spojenou. Instalace odkazuje k vnímání a prožívání přírodních rytmů, střídání světla a tmy, dne a noci, cyklickému plynutí času. Tedy k základním rytmům, kterými se řídíme a jimiž jsme vzájemně propojeni.

Daniel Hanzlík

Daniel Hanzlík

Default Setting, 2021, video performance

délka: 17 minut 22 sekund

délka: 17 minut 16 sekund

Ve sjednoceném fyzickém a digitálním prostředí se bílé plátno obrazu stává pracovní plochou časoprostorových plánů s otevřenou strukturou. Principy médií jsou však ve videu zaměněny. Závěsný obraz se odpoutává od stěny, projekce digitálního obrazu zůstává statická. Vzájemná součinnost a synchronizace obrazových formátů rozvíjí v čase iluzi elastických tvarových a prostorových změn, které mohou vyvolávat otázky po pravdivosti takto konstruované skutečnosti.

Video performance je založena na dualitě, na vzájemné prostupnosti analogového a digitálního média, projektovaného obrazu a trojrozměrného objektu, fyzické a virtuální reality. Zájem vychází z průzkumu ambivalence vnímání a prožívání času a prostoru, jeho měření, formátování a současně znejistění percepce. To, co ve videích pozorujeme, je především setkání s okamžikem vyjevování, ohledávání a detekce křehkého vztahu prostorových obrazových iluzí, vyvolaných pouze na okamžik, s dočasnou platností. Za důležitý parametr považuji prvek performance, své fyzické přítomnosti a aktivní role. Pohybem svého těla rozehrávám a ovládám proces změn, zkoumám limity formátů, snažím se o udržení jemných dynamik a konstelací ve vymezeném poli. Je to moment absolutní koncentrace, soustředěného zkoumání, pozorování a prožívání.

Daniel Hanzlík

Pavel Mrkus

Observatory.01, 2020–2021, audiovizuální instalace

zvuk: K. L. A. R. A.

délka: 10 minut 30 sekund

Videoinstalace *Observatory.01* je sestavena ze tří synchronizovaných projekcí a displejů. Projekce jsou vytvořeny technikami počítačového modelování a animací sekvencí pohledů na planety Merkur, Venuši a Mars inspirovanými záběry ze současných kosmických výzkumů a jejich ilustracemi. Divák se ocitá uprostřed prostoru podobajícímu se fiktivní vědecké observatoři, avšak data ani metody zkoumání nemají primární význam. Záběry jsou postupně rozkládány do fragmentů a vytvářejí strukturální mapy odkazující k vazbám mimo viditelné a měřitelné spektrum. Vztahy mezi třemi planetami však tvoří jejich mytologická povaha. Texty odkazující k vědeckým parametrizacím postupně proplétá narativní linka a dialogy starověkého příběhu lásky mezi Marsem a Venuší, jejichž poslem a prostředníkem je Merkur.

Součástí instalace jsou displeje s tříkanálovým videem, které zobrazuje vybraná díla z dějin umění reprezentující dobové představy božstev Marse, Merkura a Venuše. Vytvářejí tak protipól k projekci jako kulturně-historický výklad mýtu, který je základem evropského civilizačního paradigmatu.

Merkur (v řecké tradici Hermés) oběhne Slunce za necelých 88 dnů, proto si zřejmě svou rychlostí vysloužil titul posla bohů, boha obchodu, ochránce cest a poutníků, ale i zlodějů. Jednou z mnoha jeho funkcí bylo mimo jiné i provázení duší do podsvětí.

Hustá atmosféra Venuše je plná elektrických výbojů, její vulkanicky aktivní povrch tvoří čedičová láva a vyvěřeliny sulfidu železnatého. V římských mytologiích nese mnoho významů, k nejzobrazovanějším z nich patří půvab, krása a vnady. Její pojmenování se u Řeků lišilo podle toho, kdy ji pozorovali, ráno – Fósforos, nebo večer – Hesperos (řecká Afrodité).

Mars dostal jméno podle římského boha války (řecký Árés), jeho červená barva, způsobená vysokým obsahem oxidu železitého v prachu pokrývajícím jeho povrch, byla pozorovatelná pouhým okem již starověkými učenici. Současné výzkumy potvrzují domněnky o dávném masivním utváření jeho terénu vodou, jejíž zbytky jsou patrně součástí permafrostu tzv. bílých polárních čepiček. Jako mužský symbol se staví do protipólu k ženské Venuši.

Spolu se zdokonalováním technologií jsme si již zvykli své představy o vesmíru stále přehodnocovat. Přestože na těchto třech planetách nebyl zatím prokázán aktivní život, poslední výzkumy naznačují, že podmínky k životu tam před miliardami let mohly existovat. Současné vize o terraformaci, kolonizaci či exploataci těchto planet, jakkoliv hájeny energií technologického pokroku, kladou však neodbytné otázky: Za jak dlouho čeká podobný vývoj Zemi? Jakým velkým příběhem definujeme příští paradigma?